Lietas Nr. C31428514
Lietas arhīva Nr. CA-0015-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2016.gada 2.februārī

Latgales apgabaltiesas
Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese V.Lohova
tiesneses S.Vasiļevska, A.Šilova
ar sekretāri S.Leščinsku

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību "MML" prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "MONUM" (iepriekšējais nosaukums – sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Siltums Jums") par parāda piedziņu un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "MONUM" pretprasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "MML" par soda naudas piedziņu sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību "MONUM" apelācijas sūdzību par Daugavpils tiesas 2015.gada 25.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

SIA "MML" 2014.gada 26.septembrī cēla Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā prasību pret SIA "Siltums Jums" par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2013.gada 9.decembrī puses noslēdza vienošanos par piedalīšanos iepirkumā "Ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšana Ķemeros" ID Nr. JŪ 2-13/05 KF (turpmāk – Vienošanās).

Vienošanās 2.punktā noteikts, ka gadījumā, ja kāda no pusēm tiks atzīta par minētā iepirkuma uzvarētāju un pasūtītāja SIA "Jūrmalas ūdens" ar kādu no Vienošanās pusēm noslēgs būvdarbu līgumu, puse, ar kuru tiks noslēgts līgums, apņemas piecu dienu laikā pēc līguma noslēgšanas ar SIA "Jūrmalas ūdens" noslēgt līgumu par ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšanas darbiem Ķemeros ar otru pusi kā apakšuzņēmēju par darbu apjomu izpildi un līgumcenu, kāda ir aprēķināta Pielikumā Nr.1, kas ir Vienošanās neatņemama sastāvdaļa. Saskaņā ar Vienošanās 3.punkta noteikumiem puse, kas pārkāpj Vienošanās 2.punkta noteikumus, apņemas trīs dienu laikā izmaksāt soda naudu par saistību neizpildi 50 000 EUR apmērā.

SIA "MML" 2014.gada 18.augustā saņēma no atbildētājas 2014.gada 15.augusta uzņēmuma līguma Nr. 130/14 projektu. Prasītāja 2014.gada 21.augustā atbildētājai iesniedza vēstuli, kurā piekrita veikt līgumā noteiktos darbus par noteikto līgumsummu līgumā minētajā termiņā. Vienlaikus prasītāja lūdza precizēt un labot vairākus līguma projekta punktus.

Prasītāja 2014.gada 26.augustā saņēma atbildētājas 2014.gada 22.augusta paziņojumu Nr.531/2014 par vienošanās noteikto saistību neizpildi. Paziņojumā norādīts, ka prasītāja nav ievērojusi Vienošanās 2.punktu un noteiktajā termiņā būvdarbu līgumu nav parakstījis un/vai iesniegusi iebildumus par būvdarbu līguma redakciju. Paziņojumā arī lūgts trīs dienu laikā apmaksāt izrakstīto soda naudas rēķinu par saistību neizpildi EUR 50 000 apmērā saskaņā ar Vienošanās 3.punktu.

SIA "MML" 2014.gada 26.augustā iesniedza atbildētājai vēstuli Nr.16, kurā norādīja uz prasītājas vainas neesamību Vienošanās neizpildē, lūdza atsaukt soda naudas rēķinu un iesniegt koriģētu līguma projektu. Tomēr atbildētāja 2014.gada 27.augusta atbildē Nr.543/2014 atkārtoti norādīja uz Vienošanās 2.punktā noteiktā termiņa nokavējumu, uzskatot, ka prasītājas 2014.gada 21.augustā celtie iebildumi neaptur Vienošanās 2.punktā noteiktā termiņa tecējumu, iesniegtais līguma projekts atbilst Vienošanās noteikumiem un prasītājai bija pienākums parakstīt līgumu līdz 2014.gada 20.augustam.

Prasītāja, uzskatot, ka būvdarbu līgums ar prasītāju kā apakšuzņēmēju nav noslēgts atbildētājas vainas dēļ, 2014.gada 12.septembrī nosūtīja atbildētājai rēķinu Nr.105 par soda naudas 50 000 EUR samaksu un brīdinājuma vēstuli par saistību nekavējošu izpildi.

Atsaucoties uz Civillikuma 1533., 1534., 1538.pantu, SIA "MML" norāda, ka atbildētājas 2014.gada 15.augustā nosūtītais uzņēmuma līguma projekts Nr.130/14 uzskatāms par oferti un prasītāja bez vilcināšanās 2014.gada 21.augustā (trīs dienas pēc ofertes saņemšanas), ievērojot Vienošanās 2.punktā noteikto termiņu, skaidri izteica savu gribu noslēgt uzņēmuma līgumu Nr.130/14 ar tā projektā ietvertajām darījuma būtiskajām sastāvdaļām.

Pamatojoties uz Civillikuma 1., 1533., 1534., 1538., 1584.pantu, SIA "MML" lūdza tiesu piedzīt no atbildētājas naudas līdzekļus 50 000 EUR apmērā un samaksāto valsts nodevu.

Saskaņā ar Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētājas D.Vilsones 2015.gada 24.februāra lēmumu Civilprocesa likuma 32.[1] panta kārtībā civillieta SIA "MML" prasībā pret SIA "Siltums Jums" par parāda piedziņu nodota izskatīšanai Daugavpils tiesai.

SIA "MONUM" (iepriekšējais nosaukums – SIA "Siltums Jums") 2015.gada 21.maijā iesniedza tiesā pretprasības pieteikumu pret SIA "MML" par soda naudas piedziņu.

Pretprasībā norādīts, ka SIA "MML" bija pienākums dot atbildi par uzņēmuma līguma slēgšanu līdz 2014.gada 20.augustam, ko SIA "MML" neievēroja. Atsaucoties uz Civillikuma 1504., 1579.pantu, pretprasības iesniedzēja norāda, ka Vienošanās 2. un 3.punktā minētais piecu dienu termiņš sākas ar brīdi, kad ar pasūtītāju tiek noslēgts būvdarbu līgums par objekta būvniecību. Nav strīda par to, ka SIA "Siltums Jums" 2014.gada 12.augustā noslēdza līgumu ar pasūtītāju SIA "Jūrmalas ūdens" par ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšanas darbiem Ķemeros. Līdz ar to secināms, ka līgums atbilstoši Vienošanās 2. un 3.punktā noteiktajam bija noslēdzams līdz 2014.gada 17.augustam. Izrādot labvēlību, kā arī ievērojot Civillikuma 1.pantā nostiprināto labticības principu un Civillikuma 1508.panta noteikumus par darījuma iztulkošanu, SIA "MONUM" bija gatava termiņu skaitīt no 2014.gada 15.augusta, kad tika nosūtīts paziņojums par līguma slēgšanu. SIA "MML" sniedza atbildi tikai 2014.gada 21.augustā, ceļot iebildumus par

uzņēmuma līguma projekta saturu pēc būtības un nepamatoti norādot, ka līguma projekts neatbilst Vienošanās nosacījumiem.

Pretprasības iesniedzēja nepiekrīt SIA "MML" argumentam, ka piecu dienu termiņš būtu skaitāms no paziņojuma par līguma slēgšanu saņemšanas brīža. SIA "MONUM" ieskatā šāda Vienošanās noteikuma interpretācija ir pretrunā ar Vienošanās 2. un 3.punktā skaidri izteikto pušu gribu un Civillikuma 1504.pantā noteikto. Uzsvērts, ka SIA "MML", slēdzot vienošanos, bija skaidrs noteiktais termiņš, kam prasītāja piekrita.

Pretprasība pamatota ar to, ka Vienošanās tika pārkāpta un līgums netika noslēgts SIA "MML" pieļautā Vienošanās 2. un 3.punktā noteiktā termiņa nokavējuma dēļ. Līdz ar to no SIA "MML" ir piedzenama Vienošanās 3.punktā paredzētā soda nauda 50 000 EUR.

Pamatojoties uz Civillikuma 1., 1504., 1508., 1579., 1587.pantu, pretprasībā lūgts: pilnībā noraidīt SIA "MML" prasību pret SIA "MONUM; piedzīt no SIA "MML" SIA "MONUM" labā soda naudu 50 000 EUR apmērā un visus tiesāšanās izdevumus to faktiskajā apmērā.

Ar Daugavpils tiesas 2015.gada 25.jūnija spriedumu noraidīta SIA "MML" prasība pret SIA "MONUM" par parāda piedziņu, kā arī noraidīta SIA "MONUM" pretprasība pret SIA "MML" par soda naudas piedziņu.

Spriedumā konstatēts, ka 2013.gada 9.decembrī starp pusēm tika noslēgta vienošanās par piedalīšanos iepirkumā "Ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšana Ķemeros" ID Nr. JŪ 2-13/05 KF. Vienošanās 2.punktā noteikts, ka gadījumā, ja kāda no pusēm tiks atzīta par minētā iepirkuma uzvarētāju un pasūtītāja SIA "Jūrmalas ūdens" ar kādu šīs vienošanās pusi noslēgs būvdarbu līgumu, puse, ar kuru tiks noslēgts līgums, apņemas piecu dienu laikā pēc līguma noslēgšanas ar SIA "Jūrmalas ūdens" noslēgt līgumu par ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšanas darbiem Ķemeros ar otru pusi kā apakšuzņēmēju par darbu apjomu izpildi un līgumcenu, kāda ir aprēķināta Pielikumā Nr.1, kas ir šīs vienošanās neatņemama sastāvdaļa. Vienošanās 3.punktā noteikts, ka puses ir vienlīdzīgi atbildīgas par Vienošanās nosacījumu izpildi. Gadījumā, ja kāda no pusēm piecu dienu laikā no būvdarbu līguma par Objekta būvniecību noslēgšanas ar Pasūtītāju nenoslēdz būvdarbu līgumu ar otru pusi, tad tā puse, kas pārkāpj Vienošanās 2.punkta noteikumus, apņemas trīs dienu laikā izmaksāt soda naudu par saistību neizpildi 50 000 EUR apmērā.

Lietā nav strīda, ka atbildētāja 2014.gada 15.augustā nosūtīja un prasītāja 2014.gada 18.augustā saņēma uzņēmuma līguma Nr.130/14 projektu, kurā atbildētāja norādīta kā būvuzņēmēja, prasītāja - kā apakšuzņēmēja un SIA "Wesemann" - kā galviniece. Prasītāja 2014.gada 21.augustā iesniedza atbildētājai vēstuli Nr.15, norādot, ka piekrīt veikt līgumā noteiktos darbus par noteikto līgumsummu līgumā minētajā termiņā un lūdzot precizēt un labot vairākus punktus līguma projektā. Prasītāja 2014.gada 26.augustā saņēma atbildētājas 2014.gada 22.augusta paziņojumu Nr.531/2014 par Vienošanās noteikto saistību neizpildi ar lūgumu trīs dienu laikā apmaksāt izrakstīto soda naudas rēķinu Nr.SJ 14-129 par saistību neizpildi 50 000 EUR apmērā.

Puses neapstrīd, ka prasītāja 2014.gada 26.augustā iesniedza atbildētājai vēstuli Nr.16, nepiekrītot, ka uzņēmuma līgums nav noslēgts prasītājas vainas dēļ, lūdzot atsaukt soda naudas rēķinu un iesniegt koriģētu, Vienošanās noteikumiem atbilstošu līguma projektu. Prasītāja 2014.gada 28.augustā saņēma atbildētājas 2014.gada 27.augusta atbildi Nr.543/2014 uz 2014.gada 26.augusta vēstuli, kurā norādīts, ka prasītāja nokavējusi Vienošanās 2.punktā noteikto termiņu un prasītājas 2014.gada 21.augustā celtie iebildumi neaptur Vienošanās 2.punktā noteiktā termiņa tecējumu, jo iesniegtais līguma projekts atbilst Vienošanās noteikumiem un prasītājai līgums bija jāparaksta līdz 2014.gada 20.augustam, bet prasītāja cēlusi iebildumus pēc šī termiņa - 2014.gada 21.augustā. Prasītāja 2014.gada 12.septembrī nosūtīja rēķinu Nr.105 par soda naudas samaksu 50 000 EUR un brīdinājuma vēstuli par saistību nekavējošu izpildi.

Tiesa atzina par pierādītu, ka Vienošanās tekstā puses atrunāja kopīgo sagatavošanās kārtību lai piedalītos iepirkumu konkursā: izmantot savus intelektuālos, fiziskos un tehniskos resursus, piedalīties iepirkuma dokumentācijas sagatavošanā atbilstoši iepirkuma procedūras noteikumiem, tostarp izmaksu aprēķināšanā. Tiesa atsaucās uz Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktu, kas aizliedz tirgus dalībniekiem vienoties par kopīgu piedalīšanos vai nepiedalīšanos konkursos vai izsolēs vai par šīs darbības (bezdarbības) noteikumiem, izņemot gadījumus, kad par to dalībnieki publiski paziņo. Tiesa norādīja uz Konkurences likuma 11.panta trešo daļu, kas nosaka, ka tirgus dalībniekiem pirms vienošanās noslēgšanas un spēkā stāšanās par to jāziņo Konkurences padomei un jāsaņem atļauja.

Tiesa atzina par pierādītu, ka puses iepirkuma konkursā nav piedalījušās kopīgi, nav iesniegušas kopīgo priekšlikumu vai piedāvājumu, kā arī nav iesniegušas Konkurences padomei ziņojumu par pušu vienošanos. Turklāt Vienošanās 5.punktā ietverto atrunu, ka Vienošanās nosacījumi ir konfidenciāli un tie nav publiski izpaužami trešajām personām, tiesa tulkoja kā pušu vēlmi slēpt un neizpaust Vienošanos publiski.

Daugavpils tiesa atzina, ka puses (tirgus dalībnieki) noslēdza konfidenciālu, publiski neizpaužamu vienošanos, bet neiesniedza Konkurences padomei ziņojumu par savu kopīgu nodomu piedalīties iepirkuma konkursā, ar ko pārkāpa Konkurences likuma 11.panta noteikumus, un tādā veidā pusēm bija nodoms kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci Latvijas teritorijā.

Atsaucoties uz Konkurences likuma 11.panta pirmo daļu, ka aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas ir tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis ir konkurences kavēšana, tiesa atzina, ka 2013.gada 9.decembrī starp pusēm noslēgtā Vienošanās par piedalīšanos iepirkumā ir atzīstama par prettiesisku dokumentu no noslēgšanas brīža. Līdz ar to Vienošanās nevar radīt juridiskās sekas un nav pamata prasīt ar to uzņemto saistību izpildi.

Atzīstot par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža dokumentu, ar ko pamatota prasība un pretprasība, tiesa nevērtēja lietas faktiskos apstākļus. Tiesa atzina, ka nevar rasties strīds, ja prasības un pretprasības pamatā norādītais dokuments nav spēkā.

SIA "MONUM" iesniedza apelācijas sūdzību par Daugavpils tiesas spriedumu, pārsūdzot spriedumu daļā, ar kuru noraidīta SIA "MONUM" pretprasība.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja nepiekrīt tiesas secinājumam, ka Vienošanās saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktu uzskatāma par aizliegtu vienošanos, kas ir spēkā neesoša. Uzskata, ka tiesa pie minētā secinājuma nonākusi, nenoskaidrojot un tiesas sēdē nepārbaudot Vienošanās noslēgšanas apstākļus un citus būtiskus faktus.

Sūdzībā norādīts, ka, neskatoties uz Vienošanos, puses pirms savu piedāvājumu iesniegšanas un iepirkuma konkursa uzvarētāja noskaidrošanas nav komunicējušas, apmainījušās ar informāciju, sadarbojušās jebkādā citā veidā, kopīgi izmantojot savus intelektuālos, fiziskos un tehniskos resursus. Norādīts, ka Vienošanās ir datēta ar 2013.gada 9.decembri, tomēr faktiski puses Vienošanos parakstīja tikai 2014.gada jūnijā-jūlijā, jau pēc konkursa piedāvājumu iesniegšanas. Tādējādi ne uz 2014.gada 6.janvāri, kad noslēdzās pieteikumu iesniegšanas termiņš, ne uz 2014.gada 30.maiju, kad tika publicēti konkursa rezultāti, Vienošanās starp pusēm faktiski vēl nebija parakstīta.

Apelācijas sūdzībā ietverta atsauce uz Konkurences padomes un Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 17.februāra spriedumā lietā Nr. A43006410, kas stājies likumīgā spēkā, atzīto, ka Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta mērķis ir aizsargāt patērētāja intereses, kas nozīmē, ka ir aizliegtas tādas vienošanās, kas samazinātu konkurenci un tādējādi ierobežotu konkursa rīkotāja iespējas izvēlēties tam izdevīgāko piedāvājumu. Vienošanās, kas noslēgta pēc konkursa rīkotāja lēmuma par uzvarētāju pieņemšanas, nevar ietekmēt konkurenci un neveido Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktā pārkāpuma sastāvu. Līdz ar to Vienošanās nav atzīstama par aizliegtu vienošanos Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta izpratnē.

Norādīts, ka minētie apstākļi netika paziņoti tiesai, jo pušu strīda priekšmets ir līgumsoda piedziņa un Vienošanās patiesajam parakstīšanas

datumam un apstākļiem nav tiesiskas nozīmes pušu strīda izšķiršanā.

Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 192.pantu, apelācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa nav taisījusi spriedumu par pretprasībā norādīto prasības priekšmetu un uz pretprasībā norādītā pamata. Līdz ar to tiesa faktiski nav izskatījusi lietu pēc būtības.

SIA "MONUM" uztur pretprasību un lūdz tiesu piedzīt no SIA "MML" soda naudu 50 000 EUR apmērā un visus tiesāšanās izdevumus.

SIA "MML" iesniedza rakstveida paskaidrojumu par apelācijas sūdzību, norādot, ka nepiekrīt apelācijas sūdzībai un uzskata SIA "MONUM" pretprasību par noraidāmu.

SIA "MML" piekrīt, ka tiesa nepamatoti nonākusi pie secinājuma par iespējamu Konkurences likuma 11.panta pārkāpumu.

Prasītāja uzskata, ka pretprasība nav pamatota un ir noraidāma, jo Vienošanās mērķis bija noslēgt būvdarbu apakšuzņēmuma līgumu un SIA "MML" 2014.gada 21.augusta paziņojumā bez vilcināšanās (trīs dienas pēc līguma projekta saņemšanas) skaidri izteica savu gribu noslēgt šādu līgumu, piekrītot veikt līgumā minētos darbus par noteikto līgumsummu līgumā noteiktajā termiņā. Tādējādi puses vienojās par līguma būtiskajiem noteikumiem. SIA "MML" veica darbības ar mērķi pildīt Vienošanos.

Uzskata, ka piecu dienu termiņš būtu skaitāms no dienas, kad SIA "MML" saņēma no SIA "MONUM" paziņojumu ar priekšlikumu noslēgt līgumu. Tādējādi prasītājai tiktu nodrošināts samērīgs termiņš izvērtēt iesniegtā līguma projekta noteikumus, apspriest tos ar otru pusi un izteikt jebkādus iebildumus. Prasītājai līdz atbildētājas paziņojuma saņemšanai nevarēja būt zināma diena, kad atbildētāja noslēgusi līgumu ar SIA "Jūrmalas ūdens". Līguma projekta izstrāde un iesniegšana prasītājai SIA "MML" bija atkarīga tikai no atbildētājas SIA "MONUM", kura noslēdza līgumu ar SIA "Jūrmalas ūdens" 2014.gada 12.augustā, bet priekšlikumu noslēgt līgumu nosūtīja 2014.gada 15.augustā (piektdienā), skaidri apzinoties, ka SIA "MML" nepaspēs parakstīt un saskaņot piedāvātā līguma nosacījumus.

SIA "MML" ieskatā, noskaidrojot piecu dienu termiņa sākuma un beigu datumus, ir piemērojams Civillikuma 1.pantā nostiprinātais labas ticības princips, kā arī Civillikuma 1508. un 1584.panta noteikumi.

Apelācijas instances tiesas sēdē SIA "MONUM" pilnvarotā pārstāve /pers. H/ uzturēja apelācijas sūdzību un pretprasību uz tajā norādītajiem pamatiem. Uzskata, ka puses nav pārkāpušas Konkurences likumu, jo vienošanos faktiski noslēdza un parakstīja 2014.gada vasarā pēc iepirkuma konkursa beigām. Pārstāve nevarēja paskaidrot, kāpēc uz vienošanās tās noslēgšanas datums norādīts 2013.gada 9.decembris. Norādīja, ka pirmās instances tiesa vispār neskaidroja vienošanās noslēgšanas apstākļus un iespējamo konkurences tiesību pārkāpumu. Uzskata, ka vienošanās vērtējama kā priekšlīgums turpmākai sadarbībai. Atsaucoties uz Vienošanās norādīto, ka līgums starp prasītāju un atbildētāju bija jānoslēdz piecu dienu laikā pēc līguma ar pasūtītāju, norādīja, ka līgums ar pasūtītāju SIA "Jūrmalas ūdens" tika noslēgts 2014.gada 12.augustā. SIA "Monum" apakšuzņēmuma līguma projektu SIA "MML" nosūtīja 15. augustā, labticīgi pagarinot atbildes sniegšanu uz trim dienām līdz 20.augustam, uzskata, ka tas bija pietiekošs termiņš, bet paziņojums no SIA "MML" saņemts tikai 21.augustā, ar nokavējumu. Uzskata, ka šis vienas dienas termiņa kavējums ir ļoti būtisks, varēja ietekmēt SIA "MONUM" saistības pret pasūtītāju, tāpēc tika atrasts cits apakšuzņēmējs. SIA "MONUM" pārstāve nevarēja norādīt, ar kādu konkrētu citu apakšuzņēmēju un kad tika noslēgts cits apakšuzņēmuma līgums. Lūdza apmierināt pretprasību, piedzenot no SIA "MML" soda naudu.

SIA "MML" pilnvarotā pārstāve /pers. I/ neatzina apelācijas sūdzību un pretprasību. Paskaidroja, ka SIA "MML" vispār nepiedalījās SIA "Jūrmalas ūdens" iepirkumu konkursā un arī nevarēja piedalīties, jo tās finanšu rādītāji neatbilda konkursa nolikumam. Pirmās instances tiesa šo apstākļus vispār neskaidroja, tāpēc par šiem apstākļi arī netika iesniegti nekādi pierādījumi. Vienošanās vērtējama kā priekšlīgums, kur pielikumā norādīta tāme darbu apjomam 1,7 milj. EUR apjomā, kas bija nākotnē slēdzamā līguma summa un ir tikai daļa no visiem darbiem, kas bija jāveic SIA "MONUM". Pārstāve neapstiprināja, ka Vienošanās būtu parakstīta vēlāk nevis tajā norādītajā datumā. Norādīja, ka Vienošanās 2.punktā paredzēts noslēgt līgumu 5 dienu laikā pēc tam, kad SIA "MONUM" noslēdzis līgumu ar pasūtītāju, ko šajā gadījumā neievēroja pati SIA "MONUM". Vienošanās ar pasūtītāju noslēgta 2014.gada 12.augustā, bet līguma projekts nosūtīts pa pastu 15.augustā, kas pie tam bija piektdiena. Saņemot līguma projektu 18.augustā, no kura būtu skaitāms piecu dienu termiņš, prasītāja trīs dienu laikā 21.augustā deva piekrišana līguma noslēgšanai, ar atsevišķām blakusnoteikumu atrunām, ko varēja risināt vēlāk. Uzskata, ka atbildētājas rīcība liecina par tās nelabticību un vēlēšanos nepamatoti iedzīvoties. Pārstāve arī norādīja, ka tai nav zināms cits apakšuzņēmējs, ar kuru atbildētāja būtu noslēgusi līgumu.

Motīvu daļa.

Novērtējot pretprasības pamatu, apelācijas sūdzības motīvus, pušu paskaidrojumus kopsakarā ar lietā esošajiem pierādījumiem, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pretprasība noraidāma kā nepamatota.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 203.panta otro daļu, ja spriedums pārsūdzēts kādā daļā, tā nepārsūdzētajā daļā spriedums stājas spēkā, kad notecējis termiņš tā pārsūdzēšanai.

Daugavpils tiesas 2015.gada 25.jūnija spriedums daļā, ar kuru noraidīta SIA "MML" prasība pret SIA "MONUM" par parāda piedziņu nav pārsūdzēts un ir stājies likumīgā spēkā. Apelācijas kārtībā tiek izskatīta SIA "MONUM" pretprasība pret SIA "MML".

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tajā lūgtajā apjomā un atbilstoši 430.panta trešajai daļai fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Pirmās instances tiesa ir konstatējusi un starp pusēm nepastāv strīds, ka pušu starpā noslēgta 2013.gada 9.decembra Vienošanās par piedalīšanos iepirkumā "Ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšana Ķemeros" ID Nr. JŪ 2-13/05 KF. Tiesa konstatēja un nav strīda, ka SIA "MONUM" piedalījās minētajā iepirkumā, kura rezultātā 2014.gada 12.augustā noslēdza būvdarbu līgumu ar pasūtītāju un atbilstoši noslēgtajai Vienošanās 2014.gada 15.augustā nosūtīja SIA "MML" apakšuzņēmuma līguma projektu. Konstatēts, ka minēto līguma projektu SIA "MML" saņēma 2014.gada 18.augustā un 21.augustā sniedza atbildi, ka piekrīt apakšuzņēmuma līgumam.

Atbildētāja SIA "MONUM" uzskata, ka, sniedzot atbildi ar piekrišanu apakšuzņēmuma līguma noslēgšanai 2014.gada 21.augustā, prasītāja SIA "MML" par vienu dienu nokavēja Vienošanās 2.punktā noteikto piecu dienu termiņu apakšuzņēmuma līguma noslēgšanai, ko atbildētāja skaita no 2014.gada 15.augusta. Lietā pastāv strīds par SIA "MONUM" tiesībām saņemt no SIA "MML" soda naudu EUR 50 000 par saistību neizpildi atbilstoši Vienošanās 3.punktam, par ko ir celta pretprasība.

Daugavpils tiesa nav vērtējusi celtās pretprasības pamatu un nav izteikusi secinājumus par atbildētājas tiesībām saņemt soda naudu atbilstoši konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem. Pirmās instances tiesa, novērtējot noslēgtās Vienošanās saturu, atzina to par prettiesisku un spēkā neesošu dokumentu Konkurences likuma 11.panta izpratnē, jo tas liecina par abu pušu kopīgu nodomu piedalīties (vai nepiedalīties) iepirkumu konkursā, kas vērtējama kā aizliegta vienošanās un konkurences ierobežošana, jo par tās noslēgšanu netika ziņots Konkurences padomei.

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija nepiekrīt Daugavpils tiesas secinājumiem, ka ar noslēgto Vienošanos tika pārkāptas

Konkurences likuma normas un ka tā būtu vērtējama kā aizliegta vienošanās un konkurences ierobežošana. Konkurences likuma mērķis aizsargāt patērētāja intereses un tāpēc aizliegtas vienošanās, kas samazina konkurenci.

Konkurences likuma 11.panta pirmā daļa paredz, ka ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā. Šādu vienošanos uzskaitījums dots 11.panta 1.-7.punktā, kur 5.punktā norādīta vienošanās par piedalīšanos vai nepiedalīšanos konkursos vai izsolēs vai par šīs darbības (bezdarbības) noteikumiem, izņemot gadījumus, kad konkurenti publiski darījuši zināmu kopīgo piedāvājumu un šā piedāvājuma mērķis nav kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci.

Tādējādi Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta piemērošanā svarīgi noteikt vienošanās mērķi – vai tas vērsts un konkurences kavēšanu, ierobežošanu vai deformēšanu vai noteikt sekas – vai tās izpaužas kā konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana.

Šim nolūkam svarīgi konstatēt saskaņotu darbību starp tirgus dalībniekiem, kad konkurenti viens otram atklāj nākotnes nodomus vai rīcību, ko plāno veikt tirgū, kur šādu kontaktu mērķis vai sekas ir radīt tādus konkurences apstākļus, kuri neatbilst konkrētā tirgus normālajiem apstākļiem.

Pirmās instances tiesa atzina par pierādītu, ka puses iepirkuma konkursā nav piedalījušās kopīgi, nav iesniegušas kopīgo priekšlikumu vai piedāvājumu, bet noslēdza konfidenciālu, publiski neizpaužamu vienošanos, neiesniedzot Konkurences padomei ziņojumu par savu kopīgu nodomu piedalīties iepirkuma konkursā, tādējādi pusēm bija nodoms (mērķis) kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci Latvijas teritorijā.

Kā atzīts judikatūrā, tad konkurenci ierobežojošs mērķis ir tad, ja ierobežojumi pēc savas būtības spēj ierobežot konkurenci Konkurences likuma 11.panta izpratnē. Tie ir ierobežojumi, kuriem piemīt tik augsts potenciāls nelabvēlīgi ietekmēt konkurenci, ka nav jānorāda to faktiskā ietekme uz tirgu. Šā pieņēmuma pamatā ir apsvērumi par ierobežojuma nopietnību un pieredze, kas liecina par to, ka šādi mērķtiecīgi konkurences ierobežojumi var nelabvēlīgi ietekmēt tirgu un brīvu, godīgu un vienlīdzīgu konkurenci.(..) Lai novērtētu, vai nolīgumam ir konkurenci ierobežojošs mērķis, jāņem vērā nolīguma saturs, tā mērķi un esošais vai plānotais piemērošanas ekonomiskais un tiesiskais konteksts, pušu faktiskā rīcība un uzvedība tirgū *(sk.SKA-3/2014, 8.,9. punkts).*

Novērtējot 2013.gada 9.decembra Vienošanās saturu, Latgales apgabaltiesa neatrod, ka puses būtu vienojušās par darbībām, kuru mērķis būtu kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci. No Vienošanās satura neizriet, ka puses būtu plānojušas kopīgi piedalīties iepirkumā, ka starp viņām notiktu informācijas apmaiņa vai būtu kāda saskaņota darbība attiecībā uz cenas piedāvājumu, piedalīšanās noteikumiem vai kārtību. No Vienošanās 2.punkta, kurā norādīts, ka "Gadījumā, ja kāda puse tiks atzīta par iepirkuma uzvarētāju .." nepārprotami redzams, ka pusēm nav mērķis kopīgi piedalīties iepirkumu konkursā vai ka kāda no viņām piekritusi nepiedalīties par labu otrai pusei.

Arī novērtējot pušu faktisko rīcību, nav pamata secinājumiem , ka notikusi vienošanās saistība ar piedalīšanos iepirkumā. Kā apelācijas instances tiesas sēdē paskaidroja prasītājas pārstāve, tad SIA "MML" vispār nepiedalījās iepirkuma konkursā, jo tās finanšu rādītāji nemaz neatbilda konkursa noteikumos izvirzītajiem kritērijiem.

Daugavpils tiesa, izdarot secinājumus par iespējamiem Konkurences likuma normu pārkāpumiem, nemaz nav noskaidrojusi pušu noslēgtās Vienošanās mērķi un uzdevumus, kā arī nav noskaidrojusi lietas faktiskos apstākļus saistībā ar pušu dalību iepirkumu konkursā, uz ko pamatoti savā apelācijas sūdzībā norāda atbildētāja un paskaidrojumos apelācijas sūdzībai pamatoti norāda prasītāja.

Vērtējot 2013.gada 9.decembra Vienošanās saturu, apelācijas tiesa vadās no līguma brīvības principa, kas neliedz darījuma dalībniekiem vienoties par visu, ko tieši neaizliedz likums. Nav pamata uzskatīt, ka, atbilstoši atbildētājas apelācijas sūdzībā norādītajai pozīcijai, minētā Vienošanās būtu slēgta citā datumā, t.i., 2014.gada vasarā jau pēc iepirkuma konkursa noslēgšanās. Prasītājas pārstāve noliedza, ka Vienošanās būtu slēgta citā datumā, arī pati atbildētāja, ceļot pretprasību, tajā norādījusi, ka Vienošanās slēgta 2013.gada 9.decembrī, tāpēc atbildētājas pozīcijai par citu līguma noslēgšanas datumu nav pamata.

Tiesas ieskatā noslēgtā Vienošanās vērtējama kā Priekšlīgums atbilstoši Civillikuma 1541.pantam, kas nosaka, ka priekšlīgums, kura mērķis ir nākošā līguma noslēgšana, ir spēkā, tiklīdz ar to nodibinātas līguma būtiskās sastāvdaļas.

Darījuma (līguma) būtisko sastāvdaļu jēdziens norādīts Civillikuma 1470. pantā, kas noteic, ka būtisks darījumā ir viss tas, kas nepieciešams tā jēdzienam un bez kā pats nodomātais darījums nav iespējams.

Uzņēmuma līguma, kuram pieskaitāms arī apakšuzņēmuma līgums, būtiskās sastāvdaļas norādītas Civillikuma 2212.panta pirmajā daļā, kas noteic, ka ar uzņēmuma līgumu viena puse uzņemas izpildīt otrai par zināmu atlīdzību ar saviem darba rīkiem un ierīcēm kādu pasūtījumu, izgatavot kādu lietu vai izvest galā kādu pasākumu.

Vienošanās 2.punktā ir tieši noteikts, ka puse, kura uzvar iepirkuma konkursā un noslēdz ar galveno pasūtītāju būvdarbu līgumu, apņemas ar otru pusi noslēgt apakšuzņēmuma līgumu par būvdarbu veikšanu par noteiktu darbu izpildi un uz noteiktu summu, ko apliecina Vienošanās pielikums Nr.1, kurā norādīts veicamo darbu apjoms un cena. Tādējādi no priekšlīguma satura izriet, ka puses noslēgušas šo darījumu ar mērķi saistīties nākotnē, t.i., noslēgt apakšuzņēmuma līgumu.

Kā atzīts tiesību doktrīnā, Civillikums piešķir juridisku nozīmi priekšlīgumam, kas ir tāda vienošanās, kurā ir nodibinātas nākošā līguma būtiskas sastāvdaļas. Ja Civillikuma 1541 panta formulējumu "nodibinātas līguma būtiskās sastāvdaļas" salīdzina ar 1533.pantā norādīto pietiekamo pamatu līguma noslēgšanai, tad varam secināt, ka priekšlīgumā gan ir šīs būtiskās sastāvdaļas, bet nav gribas tūlīt saistīties. Tam var būt ārēji šķēršļi (..) vai arī pušu vēlēšanās vienoties vēl par dažām nejaušām sastāvdaļām. Civillikuma 1541.pants nosaka, ka priekšlīgumam ir spēks, tātad tas kaut kādā veidā saista.(..) Taču priekšlīgums ir saistošs tādā nozīmē, ka viena puse ir tiesīga prasīt sarunu turpināšanu un, kā atzīts tiesu praksē, attiecīgā līguma noslēgšanu, bet, ja otra puse izvairās, - atlīdzināt radušos izdevumus. (..) Priekšlīgums nedod tiesības obligāti prasīt iecerētā līguma noslēgšanu, tas būtu pretrunā ar līdzēju autonomijas principu. Pie tam, turpinot sarunas, katrai pusei ir iespējas izvirzīt tādus blakus noteikumus, ko otra puse nevēlēsies pieņemt vai nespēs izpildīt *(skat. K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 56.lpp)*.

Atbildētājas pretprasība par soda naudas piedziņu no prasītājas pamatota ar Vienošanās 2. un 3.punktiem un nokavējumu no prasītājas puses.

Vērtējot šo abu punktu saturu, apelācijas instances tiesa secina, ka Vienošanās 2.punktā ir noteikts tās Puses pienākums, kura noslēgs būvdarbu līgumu ar pasūtītāju, piecu dienu laikā pēc šī līguma noslēgšanas, noslēgt apakšuzņēmuma līgumu. Savukārt Vienošanās 3.punktā ir tieši norādīts, ka gadījumā, ja kāda no Pusēm piecu dienu laikā no būvdarbu līguma par Objekta būvniecību noslēgšanas ar pasūtītāju, nenoslēdz būvdarbu līgumu ar otru Pusi, tad puse, kas pārkāpj šīs Vienošanās 2.punkta noteikumus, apņemas trīs dienu laikā izmaksāt soda naudu EUR 50 000.

Tiesa uzskata, ka Vienošanās 2. un 3. punkts ir skatāmi un tulkojami kopsakarā. No 2.punkta satura redzams, ka tikai tai Pusei, kas uzvarēs iepirkumā un noslēgs galveno līgumu ar pasūtītāju, uzlikts pienākums piecu dienu laikā noslēgt apakšuzņēmuma līgumu ar otru Pusi. Savukārt otrai Pusei, kas nav uzvarējusi iepirkumu konkursā, Vienošanās 2. punkts nekādus pienākumus vai termiņus neuzliek. Minētais līguma nosacījums, tiesas ieskatā, ir loģisks, jo tikai tā Puse, kas uzvarējusi iepirkumā un dibina tiesiskas attiecības ar pasūtītāju, var zināt, kad tiks noslēgts galvenais būvniecības līgums. Otrai pusei šāda informācija nevar būt pieejama un no viņas nav atkarīgs galvenā būvniecības līguma noslēgšanas datums.

Savukārt Vienošanās 3.punktā noteikts, ka tā Puse, kas piecu dienu laikā no būvdarbu līguma parakstīšanas dienas nenoslēdz ar otru Pusi līgumu, pārkāpj Vienošanās 2.punktu un maksā soda naudu. Ņemot vērā, ka 2. punkts uzliek pienākumus tikai tai Pusei, kas uzvarējusi konkursā un noslēgusi galveno būvdarbu līgumu ar pasūtītāju, tad otra Puse, kas šajā gadījumā ir apakšuzņēmējs nevar pārkāpt 2. punktu, jo tas viņai neuzliek pienākumus.

Lietas izskatīšanas gaitā prasītāja piekrita, ka uz viņu arī attiecas 5 dienu termiņš līguma noslēgšanai, tomēr prasītāja uzskata, ka tas būtu skaitāms no dienas, kad viņai kļuva zināms par galvenā būvdarbu līguma noslēgšanu starp pasūtītāju un iepirkuma uzvarētāju, un apelācijas instances tiesa šādu viedokli uzskata par pamatotu un atbilstošu pušu Vienošanās paustajai gribai. Šāda pozīcija atbilst Civillikuma 1. pantā noteiktajam labas ticības principam un ir taisnīga pušu savstarpējās tiesiskajās attiecībās.

Konstatēts, ka prasītājai par būvdarbu līguma noslēgšanu kļuva zināms 2014.gada 18.augustā, kad tika saņemts pa pastu sūtītais apakšuzņēmuma līguma projekts. Un 2014.gada 21. augustā tā jau izteica piekrišanu apakšuzņēmuma līguma noslēgšanai. Tiesa atzīst, ka prasītāja nav pārkāpusi 5 dienu termiņu apakšuzņēmuma līguma noslēgšanai un atbildētājai nav tiesiska pamata pieprasīt soda naudu par kavējumu, jo kavējuma nav.

Lai gan atbildētājas pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka apakšuzņēmuma līguma noslēgšanas kavēšana pat par vienu dienu varēja radīt atbildētājai zaudējumus, ne pretprasībā, ne tiesas sēdē netika norādīts uz zaudējumu rašanos vai iesniegts to aprēķins. Arī norādot apelācijas instances tiesas sēdē, ka īsā laikā tika atrasts cits apakšuzņēmējs, atbildētājas pārstāve nevarēja nosaukt citu apakšuzņēmēju un norādīt, kad atbildētāja ar viņu noslēdza līgumu.

Vērtējot faktiskos apstākļus, ka prasītāja trīs dienu laikā no piedāvājuma saņemšanas izteica piekrišanu slēgt apakšuzņēmuma līgumu, kura darbu apjoms un cena jau bija saskaņoti noslēdzot priekšlīgumu, secināms, ka prasītāja nav pieļāvusi nokavējumu vai novilcinājumu. Atbildētājai nebija tiesiska pamata atteikties no apakšuzņēmuma līguma noslēgšanas, atsaucoties uz atbildes došanas termiņa kavējumu, kā arī nav tiesiska pamata pieprasīt soda naudu par saistību neizpildi. Līdz ar to pretprasība ir pilnībā noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantu, noraidot prasību, valsts labā no prasītāja piespriežami tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš.

Ar lietas vešanu saistītie izdevumi pirmās instances tiesā bija 8,68 EUR, kas, ņemot vērā, ka gan prasība, gan pretprasība tiek noraidītas, sadalāmi uz pusēm un katrai pusei tie ir 4,34 EUR. SIA "MML" pie prasības iesniegšanas samaksāja 4,70 EUR. SIA "MONUM" pie pretprasības iesniegšanas nesamaksāja ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus, tāpēc valsts labā no atbildētāja piedzenami 4,34 EUR.

Ar lietas vešanu saistītie tiesas izdevumi apelācijas instances tiesā ir 7,75 EUR, kuri piedzenami valsts labā no SIA "MONUM", kuras apelācijas sūdzība un pretprasība tiek pilnībā noraidītas.

Tādējādi no atbildētājas valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistīties izdevumi pirmās instances un apelācijas instances tiesās 12,09 EUR.

Rezolutīvā daļa.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

noraidīt pilnīgi sabiedrības ar ierobežotu atbildību "MONUM" (līdz nosaukuma maiņai SIA "Siltums Jums") pretprasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "MML" par soda naudas 50 000 EUR piedziņu.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību "MONUM", reģ. Nr. 44103036801, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 12,09 EUR (divpadsmit *euro* 9 centi).

Valsts labā piedzītie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma uzdevumā norādot: saņēmēja iestāde – Valsts kase, kods – TRELLV22, maksājuma mērķis – 21499, dati civillietas identificēšanai. Kvīts oriģināls par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā iesniedzams Latgales apgabaltiesā.

Noteikt SIA "MONUM" termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas 2016.gada 16.februāra, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 284,57 EUR.

Pilns spriedums sastādīts 2016.gada 22.februārī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese V.Lohova

Tiesnese S.Vasiļevska

Tiesnese A.Šilova